

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106
web: <https://bank.gov.ua>

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, Instytutska St., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua
web: <https://bank.gov.ua>

Асоціації фінансових установ
(згідно з переліком)
Фінансові установи
(згідно з переліком)

Про надання роз'яснень та рекомендацій з питань фінансового моніторингу

Національний банк України (далі – Національний банк), керуючись частиною восьмою статті 18 Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” (далі – Закон про ПВК/ФТ) та статтею 66 Закону України “Про банки і банківську діяльність”, з огляду на питання учасників фінансового ринку надає роз'яснення з питань фінансового моніторингу.

1. Стосовно переоцінки ризику ділових відносин з клієнтами з урахуванням вимог Закону України “Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843” (далі – Закон № 2736-IX).

Відповідно до частини другої статті 7 Закону про ПВК/ФТ застосування ризик-орієнтованого підходу здійснюється в порядку, визначеному внутрішніми документами з питань фінансового моніторингу суб'єкта первинного фінансового моніторингу, з урахуванням рекомендацій відповідних суб'єктів державного фінансового моніторингу, які згідно із цим Законом виконують функції державного регулювання і нагляду за такими суб'єктами первинного фінансового моніторингу.

Суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний здійснювати оцінку/переоцінку ризиків, у тому числі притаманних його діяльності, документувати їх результати, а також **підтримувати в актуальному стані**

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/20257
від 24.03.2023 15:25

інформацію щодо оцінки ризиків, притаманних його діяльності, та ризику своїх клієнтів таким чином, щоб бути здатним продемонструвати своє розуміння ризиків, що становлять для нього такі клієнти.

Згідно з пунктом 32 розділу IV Положення про здійснення установами фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28.07.2020 № 107 (далі – Положення № 107), ризик-орієнтований підхід має застосовуватися установою на постійній основі та забезпечувати виявлення, ідентифікацію, оцінку всіх наявних та потенційних ризиків ВК/ФТ¹, притаманних діяльності установи та її клієнтам.

Ризик-орієнтований підхід має ґрунтуватися на оцінці ризиків та включати в себе, зокрема оцінку ризик-профілю клієнта (пункт 35 розділу IV Положення № 107).

Установа на **постійній основі вживає заходів щодо виявлення критеріїв ризику**, притаманних діловим відносинам (фінансовим операціям без встановлення ділових відносин) з клієнтом, аналізуючи інформацію, отриману за результатами здійснення належної перевірки клієнта, та здійснені фінансові операції клієнта (пункт 60 розділу IV Положення № 107).

Зазначаємо, що Закон № 2736-IX був прийнятий, зокрема з метою захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та його **норми мають виконуватися з дня набрання ним чинності**.

Згідно з пунктом 39 розділу IV Положення № 107 установа повинна враховувати географічні критерії ризику, приділяючи особливу увагу, зокрема, державам, що здійснюють збройну агресію проти України у значенні, наведеному в статті 1 Закону України “Про оборону України”.

Також установа зобов’язана на постійній основі формувати та вести в електронному вигляді перелік клієнтів із встановленими/переоціненими установою рівнями ризику ділових відносин з такими клієнтами, фінансової операції без встановлення ділових відносин (пункт 61 розділу IV Положення № 107). Такий перелік, в тому числі, має містити наступну інформацію:

для фізичних осіб-резидентів – прізвище, ім’я, по батькові (за наявності), РНОКПП²/номер (та за наявності – серії) паспорта громадянина України, в якому проставлено відмітку про відмову від прийняття РНОКПП/номер паспорта із записом про відмову від прийняття РНОКПП в електронному безконтактному носії/унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

для фізичних осіб-нерезидентів – прізвище, ім’я, по батькові (за наявності), номер (та за наявності – серії) паспорта (або іншого документа, що посвідчує особу та відповідно до законодавства України може бути використаний на

¹ ВК/ФТ – легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення

² РНОКПП – реєстраційний номер облікової картки платника податків

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/20257

від 24.03.2023 15:25

території України для укладення правочинів)/унікальний номер запису в Єдиному державному демографічному реєстрі (за наявності);

для юридичних осіб-резидентів – повне найменування, код за ЄДРПОУ;

для юридичних осіб-нерезидентів (трастів або інших подібних правових утворень)/представництв юридичних осіб-нерезидентів – повне найменування, країна реєстрації.

У підпункті 2 пункту 59 розділу IV Положення № 107 зазначено, що установа постійно вживає заходів для підтримання в актуальному стані (уключно зі здійсненням переоцінки рівня ризику за потреби) ризик-профілю клієнта:

під час здійснення заходів щодо актуалізації даних про клієнта;

у разі виявлення нових притаманних діловим відносинам (фінансовим операціям без встановлення ділових відносин) з клієнтом критеріїв ризику – не пізніше 15 дня місяця, наступного за місяцем, у якому було виявлено новий критерій ризику.

Зважаючи на наведені норми законодавства України в сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – ПВК/ФТ), зазначаємо, що установа щодо нових клієнтів зобов'язана виявити та встановити високий ризик ділових відносин (фінансової операції без встановлення ділових відносин), зокрема стосовно клієнтів, наведених у частині п'ятій статті 7 Закону про ПВК/ФТ, до встановлення ділових відносин з клієнтом/проведення фінансової операції без встановлення ділових відносин (згідно з пунктом 50 розділу IV Положення № 107).

Щодо наявних клієнтів установа здійснює переоцінку рівня ризику з урахуванням пункту 59 розділу IV Положення № 107. При цьому, переоцінка рівня ризику клієнтів, які не підтримують ділових відносин з установою або не здійснюють подальших разових фінансових операцій на значну суму (за наявності попередньої разової фінансової операції на значну суму), може здійснюватися під час здійснення заходів щодо актуалізації даних про клієнта в порядку, визначеному в пункті 13 додатка 1 до Положення № 107, та внутрішніх документах установи з питань ПВК/ФТ.

Щодо наявних клієнтів, з якими установа підтримує ділові відносини, або клієнтів, які здійснюють подальші разові фінансові операції на значну суму, враховуючи вимоги Закону про ПВК/ФТ та пункти 39, 60 розділу IV Положення № 107, **установа має здійснювати переоцінку ризик-профілю клієнта постійно, в тому числі, до або під час проведення фінансової операції.**

Наголошуємо, що відповідно підпункту 4 пункту 23 розділу III Положення № 107 внутрішні документи установи з питань ПВК/ФТ мають містити порядок здійснення оцінки/переоцінки ризик-профілю клієнтів.

2. Стосовно звітування до спеціально уповноваженого органу про порогові фінансові операції.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Олійник Дмитро Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000

Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/20257

від 24.03.2023 15:25

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 8 Закону про ПВК/ФТ суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний, зокрема забезпечувати відповідно до вимог, встановлених відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу, належну організацію та проведення первинного фінансового моніторингу, що належним чином надасть можливість виявляти порогові та підозрілі фінансові операції (діяльність) незалежно від рівня ризику ділових відносин з клієнтом (проведення фінансових операцій без встановлення ділових відносин) та повідомляти про них спеціально уповноважений орган.

Порядок моніторингу фінансових операцій, їх реєстрації та здійснення інформаційного обміну з спеціально уповноваженим органом (далі – СУО) наведений у додатку 14 до Положення № 107.

Вважаємо, що у разі наявності в установі документів та/або відомостей для виявлення ознаки порогової фінансової операції, наведеної в абзаці другому частини першої статті 20 Закону про ПВК/ФТ, установа має забезпечити **своєчасне виявлення такої фінансової операції** та вжиття відповідних заходів, передбачених Законом про ПВК/ФТ та Положенням № 107. Тобто, якщо в установі наявна відповідна інформація про клієнта, який є учасником фінансової операції, та має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України, установа виявляє та звітує СУО про таку порогову фінансову операцію з дня набрання чинності Законом № 2736-ІХ.

Установа забезпечує оперативне вжиття заходів, зокрема витребування додаткових документів та/або відомостей та обов'язково фіксує дати отримання документів та/або відомостей, необхідних для прийняття відповідного рішення стосовно окремих фінансових операцій (пункт 10 додатка 14 до Положення № 107).

Також зазначаємо, що згідно з пунктом 15 додатка 14 до Положення № 107 з метою здійснення внутрішнього контролю установа має періодично проводити подальший моніторинг фінансових операцій у порядку, встановленому у внутрішніх документах установи з питань ПВК/ФТ, з метою виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, але не були своєчасно нею виявлені.

У разі виявлення за результатами подальшого моніторингу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, про які установа не інформувала СУО, установа невідкладно забезпечує інформування СУО про такі фінансові операції.

Заступник Голови

Дмитро ОЛІЙНИК

Юдіна Юлія
(044) 230 18 95

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Олійник Дмитро Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000008B1B0000466A0000
Дійсний до: 25.10.2024 17:57:49

Національний банк України

25-0005/20257
від 24.03.2023 15:25